

1. Küsimus karjaia soetamise toetamise kohta.

Meetme määruses on toodud, et toetatakse karjaaedade rajamist poollooduslikele kooslustele. Kas MTÜ tohib karjaia rajamiseks toetust taotlelda, kui on saanud varasemalt samasse asukohta siseriiklikku loodushoiutoetust keskkonnaministri 01.06.2004 määruse nr 62 alusel tara rajamiseks? Varasemalt rajatud karjaaed likvideeritakse täielikult. Karjaia asendamise põhjus on kas vana aia amortiseerumine, vana aia mittevastamine vajadustele või hundikindluse puudumine. Kas varasema toetuse andmisest arvestatakse mingit ajalist piirangut?

Vastus: Varajasemat toetuse andmist arvestatakse eelkõige vastavalt keskkonnaministri määruses nr 35, 13.10.2016 (TAT) toodule.

TATi § 11 lg 2 p 3 kohaselt tuleb taotlejal kinnitada, et ta ei ole saanud ega saa sama kulu hüvitamiseks toetust riigieelarvest, Euroopa Liidu või muudest välisabi finantsvahenditest. Juhul kui taotleja on saanud x ajal siseriiklikku loodushoiutoetust, siis ei tohi taotlejal (st x PLKI) olla enam selle tara säilitamise kohustust. Muuhulgas peab olema x tara toetamine ka kuluefektiivne.

Kui aga on juhtunud, et varajasemalt on rajatud karjaaed selliselt, et see ei vasta tegelikele vajadustele (vana aia mittevastamine vajadustele või hundikindluse puudumine), siis parendamiseks toetust tõenäoliselt ei ole võimalik saada. Lõplikult otsustab taotluse vastavuse nõuetele (sh kuluefektiivsuse) KIKi hindamiskomisjon.

2. Küsimus sama ala PRIA hooldustoetus kui ka ÜF taastamiseks toetuse saamise kohta.

Kas juhul, kui saadakse x alale PRIA hooldustoetust, siis kas samale alale on võimalik saada kändude freesimiseks ÜFist sama ala taastamiseks ka toetust.

Vastus: PRIA poolloodusliku koosluse hooldamise toetusega rahastatakse eelkõige niitmise ja karjatamisega seotud lisakulu ja saamata jäänud tulu. Kändude freesimist ei ole lugenud Maaeluministeerium saamata jäänud tuluks ja lisakulu arvutamisel seda arvesse ei ole võetud. Kui Keskkonnaamet loeb alad taastatuks (ka siis, kui need vajavad x aastal kändude freesimist, järempurustamist), siis on võimalik (Keskkonnaametiga kooskõlastatult) nendele aladele küsida juba PRIAst hooldustoetust. Kuna PRIA ei eralda kändude alust maad hooldustoetusest välja (tulevikus võiks vastava aasta lõikes võtta x protsendi määruses selle jaoks välja), ei saa toetada sama ala taastamistööde tegemist.

Kui maarentnik võtab PRIA hooldustoetuse siiski peale, siis ei ole see ala ÜF rahastusest järeлтаastamise kõlbulik.

3. Küsimus: Kas on võimalik ala taastamiseks toetust küsida mitu aastat ja kas seda toetatakse 100%?

Vastus: Juhul, kui soovitakse taastamiseks toetust, siis on oluline, et ala taastatakse selliselt, et see oleks hoolduskõlbulik. Jah, on võimalik toetada taastamisõid mitme aasta jooksul.

Tutvu ka meetme määrusega <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102016001>

Taastamistööde läbiviimiseks on võimalik toetust taotlelda 100% toetust. Toetust on võimalik taotlelda 85% ÜF vahenditest ja lisaks ka omafinantseeringu katteks 15% KIKi kaasfinantseeringuna.

4. Küsimused hinnapakumuste (kaaruti, vaaluti, rippniiduk) osas.

4.1 küsimus: Kas KIK aktsepteerib hinnapakumist väga lihtsas vormis e-kirja vastusena?

Vastus: Soovitan veelkord veenduda, et töövahendid, millele hinnapakumus/kalkulatsioon tehakse, oleksid samade tehniliste näitajatega (sh ka hinnapäringus ja selle vastuses) nagu hiljem tuleb need hanget tehes välja tuua. Kas taotluse raames esitatavad dokumendid (sh

hinnapakumused) vastavad nõuetele, selgub esitatava taotluse menetlemise raames KIKi hindamiskomisjoni poolt. Eelnevalt taotluse ja selle lisa dokumentidele KIKi kontrolli ei teosta.

4.2 küsimus: Kas KIKi taotlustes ei võiks kasutada PRIA hinnakataloogi hindu? KIKi taotluse jaoks ei soovita töövahendite puhul hinnapakumustega tegeleda, kuna ostmine käib läbi riigihanke. Tehnikamüüja pakkumisel pole antud hinna kujunemisega miskit pistmist. Samas on PRIA kataloogi meetod ja hinnad aktsepteeritud EU poolt avaliku raha toetustena jagamisel. Hinnapakumisi on vaja KIK taotlusele orienteeruva hinna määramiseks mille alusel broneeritakse taotlejale summa miski vahendi ostmiseks.

Vastus: ÜF taotluse maksumuse kalkulatsioon võib põhineda PRIA hinnaraamatul, kui sealt on leitav täpselt taotluses toodud töövahendi või muu soovitava asja hind.

5. Küsimus: Kas alles loodud ja alustav MTÜ saab ka taotleda toetust puisniidu taastamiseks ja hooldamiseks? Selleks tegevuseks ongi MTÜ 2016. aastal tehtud, aga tegevusi tal veel ei ole.

Vastus: MTÜ loomise ega tegutsemise tähtaega ei ole meetme „Kaitsealuste liikide ja elupaikade säilitamine ning taastamine” avatud taotlemise korral määratud;

6. Küsimus: Kas MTÜ, mis on juba saanud ERF toetust 2011.-l aasta, võib uuesti taotleda?

Vastus: Olenevalt toetatavast tegevusest ei tohi olla MTÜl (ega sellega seotud aladel) varem saadud sama tegevuse jaoks toetusi. (sama ala taastamistööde puhul toetust ei saa, kuid võimalik on saada toetust uute alade taastamiseks). Toetuse saamine viie aasta jooksul tagasiulatuvalt tähendab seda, et taotluse esitamise hetkest tagasiulatuvalt ei tohi (olenevalt tegevusest) olla ei toetust saadud ega ka toetuse saamisel selle säilitamise kohustust viimase viie aasta jooksul.

6.1 Kui taotleja ei ole varem saanud toetusi näiteks varjualuse ostmiseks, siis kas tohitakse seda nüüd küsida?

Vastus: Toetuse saamine viie aasta jooksul tagasiulatuvalt tähendab seda, et taotluse esitamise hetkest tagasiulatuvalt ei tohi (olenevalt tegevusest) olla ei toetust saadud ega ka toetuse saamisel selle säilitamise kohustust viimase viie aasta jooksul. Kui taotleja ei ole eelnevalt varjualuse ostmiseks toetust saanud, siis nüüd võib ta LK II voorust seda taotleda.

6.2 Kui taotleja sai toetuse aastal 2011, hetkel on veel asjade säilitamise kohustus. Kas see nõue kehtib kõikide saadud toetuste kohta? Kui taotleja on viimase 5 aasta jooksul KIK-ilt toetust saanud, siis kas ta igal juhul ei kvalifitseeru?

Vastus: Määruse kohaselt ei saa toetust sama tegevuse elluviimiseks samal alal, milleks on eelnevalt toetust saadud. Ehk, kui taotleja varjualuse ehitamiseks pole enne toetust saanud, siis on varjualuse rajamiseks toetust võimalik saada. Juhul, kui on enne varjualuse rajamiseks toetust saadud, on võimalik toetust saada sellise varjualuse rajamiseks, mis rajatakse teisele alale. Iga tegevuse põhjendatust hindab hindamiskomisjon.

7. Küsimus: palutakse hinnangut, kas x MTÜl on võimalik x tegevuseks x asjaoludel toetust saada?

Vastus: Hinnangut taotlusele KIK enne taotluse esitamist ei anna. KIK pakub nõustamist konkreetsete küsimuste pinnalt, kuid laiemat hindamist ega taotluse dokumentide komplekset ega üksikut hindamist enne taotluse esitamist KIK ei paku, kuna sellega võib kaasneda

ebaproportsionaalne töökoormus KIKile, taotlejate ebavõrdne kohtlemine ning võimalik kallutatatus hilisemas taotluste hindamise faasis.

8. Küsimus: kui soovitakse teha x PLK alal taastamistöid, siis kas võib samas taotluses taotleda ja saada ka hooldamiseks töövahendeid?

Vastus: Jah, võib taotleda küll. Kui taotlus ja taotleja vastavad nõuetele, siis on tõenäoliselt võimalik teha KIKil tinglik taotluse rahuldamise otsus. See tähendab, et juhul, kui taastamistööd saavad nõuetekohaselt ellu viidud, siis on võimalik soetada ka töövahendeid.

9. Küsimus: kas taastamistöodel võivad raiejäätmed jääda PLKle? Kas hooldamisel tuleb PLKlt saadava biomassi edasine saatus taotluses välja tuua?

Vastus: Üldjuhul ei või taastamistöodel raiejäätmed PLKle jääda. Vastavalt TATi § 5 lg 10 toodule arvestatakse Keskkonnaameti seisukohta.

Mis PLKlt saadavast biomassist saab, tuleb taotluses välja tuua. Oluline on biomass PLKlt hooldamise korraldamisel see PLKlt eemaldada.

10. Küsimus: Soovitakse taotleda loomade ostuks toetust x PLKl. Rendileping on x Maavalitsusega, mistõttu kehtib see max 31.12.2017, sest selleks ajaks peaks olema teostatud maareform, millega viiakse need maad üle RMK-le. Toetuse saamisega kaasneb viie aastane kohustus maad edasi hooldada. Ja kui maa RMK-l on meil eelisõigus seda ala edasi rentida. Kas meil on võimalus toetuse saamiseks või on lepingu kehtivusaeg takistuseks?

Vastus: Taotlejal on TATist tulenevalt kohustus esitada koos taotlusega projekti tegevusega seotud kinnisasja kasutusõigust tõendav dokument. Kui taotleja kasutab projekti tegevusteks riigi- või munitsipaalmaad, siis kasutuslepingu pikkus ei saa üldjuhul olla aluseks taotluse rahuldamata jätmisel. Taotleja peab tagama ÜF projekti raames loomade soetamisel nende sihipärase kasutamise ehk siis loomad peavad asuma karjatamise perioodil nii projekti elluviimise ajal kui pärast ÜF projektis viimase väljamakse tegemist veel 5 aastat poollooduslikul kooslusel.

11. Küsimus: Kas ka ÜF-i raames saame loopealsetel teha IIa järelniitmist ja samal ajal saada PRIA PLK toetust?

Vastus: ei

12. Küsimus: Kas on vaja 3 hinnapakkumist või piisab ühest?

Vastus: hinna kujunemine peab olema põhjendatud. Taotluse juurde tuleb lisada planeeritava hanke lähteülesanne ja eelarve aluseks olevad võrreldavad hinnapakkumised (3 tk) või põhjendatud juhtudel maksumuse kalkulatsioon ning põhjendused.

13. Küsimus: Milliseid varjualuseid ja mis mõõtudega on ÜF-ist soetatud. Kes on olnud pakkujad?

Vastus: soovitame tutvuda toetatud ÜF projektidega (<http://www.kik.ee/et/rahastatud-projektid>) ning vajadusel võtta ühendust toetuse saajatega. **On avaldatud soovi kasutada KeA koostatud varjualuse mõõtmeid, info on leitav:**

<http://www.keskkonnaamet.ee/linnalehmad>

http://www.keskkonnaamet.ee/public/linnalehmad/Technical_documentation_for_grazing_infrastructure.pdf KeA projekti kasutamisel soovitame eelnevalt KeAga selles osas ühendust võtta.

Käesolevas voorus on võimalik toetada juhul, kui see vastab seatud nõuetele: *Varjualune on siseruumita ehitis, mis kaitseb loomi neile mitesobivate ilmastikutingimuste eest, see on loomadele karjatamise perioodil vaba juurdepääsuga ehitis. Varjualusena käesoleva määruse*

mõistes ei mõelda lauta. Kui toetust taotletakse ehitamiseks, siis võivad olla abikõlblikud kulud ka vastava ehitise projekteerimise ja omanikujärelevalve kulud.

14. Küsimus: Millised niidukid on toetuskõlblikud (rippniiduk, järelveetav niiduk, esiniiduk...või kõik)?

Vastus: Toetuskõlblikuks töövahendiks on tehnika, mida kasutatakse poollooduslikel kooslustel rohumassi niitmisel, kuivatamisel, kogumisel ja transportimisel: **niiduk**, vaaluti, kaaruti, presskogur, esilaadur, pallihaarats ning palliveohaagis. Eespool toodud töövahendite loetelu on ammendav. Taotluses tuleb põhjendada sisu juures iga töövahendi kasutusotstarvet. **Niiduk on abikõlblik, kui see on mõeldud niitmiseks, mitte mõneks sarnaseks tegevuseks nt hekseldamiseks.** Lisaks tuleb töövahendite soetamisel arvestada, et neid toetatakse juhul, kui puisniidul, väikesaartel või laidudel on hooldatava ala pindala vähemalt 10 hektarit, välja arvatud juhul, kui Keskkonnaameti hinnangul on väiksema ala hooldamine olulise looduskaitseliku mõjuga. Lamminiitudel toetatakse TAT §5 lõike 1 punktis 4 nimetatud töövahendite soetamist poollooduslikel kooslustel, kui hooldatava ala pindala on vähemalt 50 hektarit, teistel toetatavatel aladel vähemalt 30 hektarit. Tegevust toetatakse, kui taotleja ei ole samal otstarbel kasutatava töövahendi soetamiseks toetust struktuurivahenditest ega KIKi keskkonnaprogrammist eelneva viie aasta jooksul saanud. Töövahendeid soetatakse hooldamiseks järgmistel PLKdel: lubjarikas aruniit (6210); lubjavaene aruniit (6270*); puisniit (6530*); lamminiit (6450); soostunud niit (7230). Taotluses toodud niiduki toetamise vajadust hindab.

15. Küsimus: kas käibemaks on projektis abikõlblik?

Vastus: E-toetuses tuleb välja tuua, kas projektiga seotud kulude käibemaks on käibemaksuõiguse alusel Maksu- ja Tolliameti poolt tagastatav (st käibemaksu saab küsida Maksu- ja Tolliametilt tagasi) või ei ole käibemaks käibemaksuõiguse alusel Maksu- ja Tolliameti poolt tagastatav (st käibemaks jääb taotleja kanda). Käibemaks on abikõlblik ainult juhul, kui see ei ole riigi käibemaksuõiguse alusel tagastatav ehk käibemaksu kulu jääks käibemaksuõiguse alusel kulu tegija kanda.

16. Küsimus: Mis tähendab täpsemalt "Omafinantseeringu ja püsikulude tagamise kirjalik kinnitus."

Vastus: Taotlejal on vajalik tõendada omafinantseeringu olemasolu. TATi seletuskirjas on toodud, et:

Taotleja esitab rakendusüksusele omafinantseeringu tasumise suutlikkuse tõendamiseks kas:

- 1) kinnituse, et tasub omafinantseeringu ise ning seda toetavad tema majandusnäitajad ning muu info;
- 2) tõendus, et krediidasutuse on valmis omafinantseeringut katmiseks andma laenu. Sellisel juhul esitatakse laenuleping või krediidasutuse krediidikomitee siduv otsus tulevase rahastamise kohta;
- 3) kui laenu annab eraisik või ettevõtte, siis esitatakse tema siduv kinnitus või laenuleping;
- 4) kui omafinantseeringuks kasutatakse KIKi keskkonnaprogrammist saadavat kaasfinantseeringut (lubatud ainult taastamise ja taristu soetamise korral), siis esitatakse vastav info taotluses.

Taotleja on kohustust kirjeldada projekti püsikulusid ja nende katmise allikaid. Vabariigi Valitsuse 21.08.2014 määruse nr 133 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise nõuded ja tingimused toetuse andmise tingimuste määrase kehtestamiseks“ § 4 lõike 1 punkti 12 kohaselt peab taotleja toetusest tehtud investeeringu

säilitamise ja sihtotstarbelise kasutamise (5 aasta jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest) tagamise abinõusid piisavalt kirjeldama. Taotleja peab taotlusele lisama projekti püsikulude ja nende suuruse kirjelduse ning ära näitama nende katmise allikad. Selleks esitab taotleja rahavoogude prognoosi (finantsanalüüs), mille alusel rakendusüksus saab veenduda projekti kestvuse nõude täitmisel. Esitatud dokumentidest nähtub käesoleva määrusega kehtestatud taotleja nõuetele vastavuse tingimus, et taotleja on majanduslikult jätkusuutlik.

Vajalik on esitada püsikulude katmise tagamise kinnitus ehk siis taotleja kinnitab (vabas vormis, võib olla ühes dokumendis koos omafinantseeringu katmise kinnitusega), et tal on võimalik toetuse saamisel tagada püsikulude tekkimisel (vähemalt peale lõppmakse tegemist veel 5 aasta jooksul) nende katmise. Näiteks: *Mina taotleja esindajana kinnitan, et taotluse kohase projekti „...“ omafinantseeringu ja püsikulude katmiseks eelarves planeeritud vahendid kasutatakse kõnesoleva projekti kulude katmiseks.*